

Grundejerforeningen Gyvelbugten.

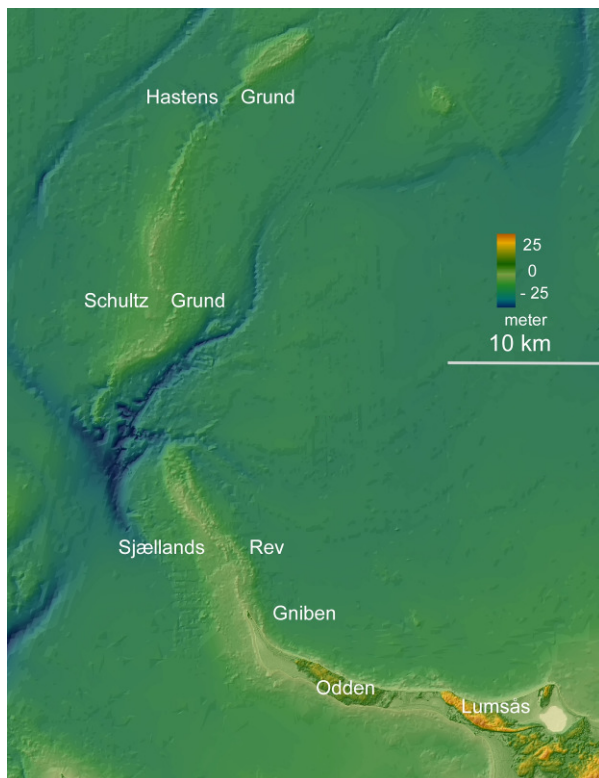
Plan for pleje af naturarealer - Godkendt den 4. dec. 2013

Udarbejdet August 2013, Silva Danica / Jørgen Stoltz, 5993 0216 – silvadanica@msn.com

Arealbeskrivelse og naturtilstand

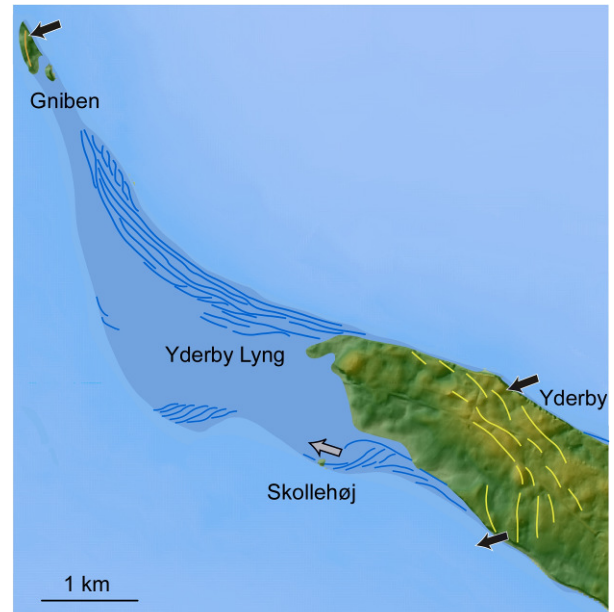
Strandarealet er naturmæssigt set karakteriseret som henholdsvis *klithede* og *strandoverdrev* men lavningerne har karakter af *mose* med diverse pilearter

”Jordbunden” består af sten og grus fra Sjællands Rev, aflejret af havet under storme kombineret med en landhævning. Disse sten- og grusaflejringer er igennem 1900-tallet blevet bortgravet i stort omfang. Derved er den nuværende topografi blevet skabt (se efterfølgende billeder)

Sjællands Rev er en del af en randmoræne skabt af et isfremstød fra Midtsverige for ca. 18.500 år siden.

Havets nedbrydning af den gamle randmoræne har skabt de store strandvoldsdannelse, som igennem 1900-tallet har været gennemgravet for sten og grus.

Moræneflade & israndsbakker Isens flyderetning Hævet havbund med strandvolde

De på kortet angivne mørkeblå strandvolde er skabes normalt af havet men herude på Griben er størstedelen skabt ved grusgravning, hvor det fraserede grus og sand er efterladt i disse karakteristiske formationer til gavn for den særegne natur.

Naturlige strandvoldsdannelse er en dynamisk proces, hvor havet til stadighed bearbejder kysten med afgravning af fremskudte partier for længere henne ad kysten at aflejre materialet i bugter og vige - såkaldt kystudligning.

Vegetationen er på de magreste volde præget af hedelyng, revling, bregnen engelsød og

renskyld, der tilsammen karakterisere naturtypen *klithede*. På den mere stenede bund er vegetationen knyttet til naturtypen *strandoverdrev* med den karakteristiske Storebælts-flora - Et plantesamfund bestående af tørketålende planter med blomstring fordelt fra tidlig forår til sen efterår. Her findes som eksempel: strandmandstro, gul evighedsblomst, nikkende kobjælde, kornet stenbræk, håret høgeurt, hare-kløver, smalbladet høgeurt, smalbladet timian, pimpinelle, fåresvingel, markfrytle og vellugtende gulaks. På strandvolden nærmest kysten findes blodrød storkenæb, rosen-katost, vild gulerod, slangehoved, svalerod m. fl. I opskyllet på stenstranden gror strandkål, strand-bede, strandarve, strandsennep og andre næringskrævende men salttolerante planter.

Herudover er der en fugtig lavning/mose efter råstofgravningen, som i dag er tilgroet med pil. Her er potentialet for en lysåben engvegetation, som kan virke som et "springbræt" for tudser, frøer og salamandere mellem de få andre fugtige steder langs nordkysten. I disse lavninger findes blandt andre planten liden vintergrøn.

Juridisk status

Området er i sin fulde ustrækning omfattet af Strandbeskyttelseszonen, hvor det ikke er tilladt at foretage terrænændringer eller opsætte hegn uden Naturstyrelsens tilladelse. Området naturtilstand er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 som henholdsvis hede, overdrev og mose. Det kræver kommunes godkendelse at foretage ændringer i naturtilstanden eller naturpleje som ikke har været foretaget tidligere. En tilladelse til rydning og afbrænding af vedagtig vegetation foreligger

Udvikling

Området er under stigende tilgroning, dels af naturligt forekomne træer og buske som div. pil, hvidtjørn, hunderose, hyld, slåen og havtorn samt ikke mindst af den til landet indførte rynket rose. Både havtorn og rynket rose breder sig voldsomt langs kysten generelt til stor skade for hele det øvrige artsrige plantesamfund.

På grundejerforeningens strandareal er problemet med tilgroning af rynket rose og pilekrat allerede vidt udbredt. Foreningen har også erkendt dette og taget initiativ til at få iværksat en del naturpleje efter foreningens godkendelse på den årlige generalforsamling og kommunens tilladelse.

Tilgroningen er både til skade for den landskabelige opfattelse af den flotte kystzone, ligesom det er en snigende trussel mod den naturlige mangfoldighed af planter og det dertil knyttede dyreliv langs kysten. Især markfirbens levesteder er truet af den voldsomme tilgroning.

Rynket rose lukker med sin kraftige tætte vækst al anden vegetation ude og forhindrer færdsel på arealet. Når først rynket rose, begynder at brede sig med rodudløbere, tager tilgroningen fart og bekæmpelsen bliver vanskeliggjort.

Det kan derfor varmt anbefales, at man indenfor de nærmeste år får gravet de rosen grupper op, som er i aktiv spredning med deres rodudløbere. Bekæmpelse ved opgravning af hele planten tilrådes frem for kemisk bekæmpelse eller gentagne slåninger. Hvis ikke plantens rodnet fjernes, vil der ikke være de rette vækstforhold for den oprindelige kystnære vegetation. I stedet vil brændenælde, brombær, gråbynke og andre grove vækster nyde godt af næringen fra rosenes rodnet i takt med det formulder.

Det skal understreges at der til stadighed vil være mange hyben at plukke andre steder i nærheden og at den naturligt voksende

hunderoses hyben er mindst ligeså velsmagende og sunde.

Tilgroning med pil i lavningerne er et vedvarende problem som kan løses ved afgræsning med kvæg. Hor der ønske bevaret en kratvegetation, kan dette gøres ved hensigtsmæssig udtydning for lave og brede vækster.

Perspektiver

En samlet kampagne med flere grundejerforeninger langs Kattegatkysten bør overvejes. Gyvelbugtens grundejerforening har som den første af de tre foreninger besluttet at gå ind for vedligeholdelse af arealer ved græsning med kreaturer. En sådan afgræsning kan evt. foretages kun i vinterhalvåret. Derved tilgodeses evt. utryghed og bekymring for fluer men ikke mindst for blomstring og det dertil knyttede rige insektliv som er grundlaget for markfirben, tårnskade og den flotte tårnfalk. Planten liden vintergrøn har vokset i lavningerne i over 25 år og resultatet af plejen bør blandt andet måles på denne plantes udvikling sammen med den øvrige flora.

Finansiering og samarbejde

Muligheden for at søge støtte og partnerskab til naturpleje med Odsherred kommune og fonde der støtter den biologiske mangfoldighed, anses for størst ved en koordineret plejeindsats grundejerforeningerne imellem.

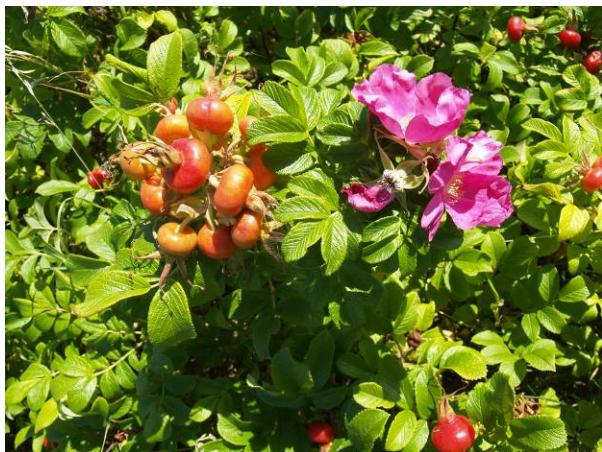
Den gentagende vekslen mellem solbeskinnede tørre sydvendte skråninger og skyggefulde nordvendte skråninger er områdets helt store værdi, da det sikre en stabil levedygtig flora og fauna såfremt der foretages den nødvendige naturpleje.

Den meget smukke og særegne kystlinie med den karakteristiske flora knyttet til den hævede havbund og strandvoldsdannelserne, udgør en meget stor herlighedsværdi for hele Kattegatkysten

Liden vintergrøn trives i lavningerne

Rynket rose har fået navn efter de rynkede blade. Den er smuk, dens frugter sunde men ikke sundere end hunderosens hyben om end de er noget mindre. Planten har vundet indpas i det danske sommerland på grund af dens hårdførhed, men bør ikke længere plantes. På sigt kan man vente et egentlig forbud mod anvendelsen af rynket rose i den danske natur.

Rodnettet under rynket rose er meget tæt, hvis ikke det fjernes samtidig med rosenplanten vil det virke som gødning og ændre den oprindelige plantevækst.

Rynket rose danner en dyb centralrod, som kan blive tykkere end en femkrone. Opgravning af roser der bare er over fem år gamle bør foretages med en lille gravemaskine.

Total bortgravning af rosenplanten giver naturen en ny start. Her udført i en klit ved Skærby Strand.

Handleplan for genopretning af lysåbne og artsrige plantesamfund

Kortskitse med opdeling af arealet i forvaltningsområder efter dominerende naturtype

Kortskitse med opdeling af arealet i forvaltningsområder efter dominerende naturtype

Klithedevegetation - Område G-KH 1, 6 og 11

Beskrivelse

Vegetationen er domineret af hedelyng, revling, mangeløv og rensdyrlav. På den yderste strandvold dominerer rynket rose og fortrænger her den naturlige vegetation. På resten af arealerne forekommer rynket rose kun i mindre omfang. Ligeledes forekommer gyvel og bævreasp spredt på areal G6. Rynket rose opgraves med mindre bælteførende gravemaskine, hvor denne kan køre på sti eller ubevokset bund. Resten opgraves manuelt i det omfang de enkelte rosefelter ikke overstiger 5 m². Evt. større felter der ikke kan nås med maskine bekæmpes ved gentagne slåninger samme år i to til tre år. Gyvel nedskæres så lavt som muligt og unge planter oprykkes.

Omfang

Første plejetiltag

Rynket rose opgraves med maskine

Rynket rose opgraves manuelt

Gyvel nedskæres maksimalt 5 cm over jorden, mindre planter oprykkes.

Alt materiale fjernes ved bortkørsel eller om muligt ved afbrænding på strand eller udpegede brandfelter.

Opfølgende pleje

Arealet efterbehandles hvert år for genvækst eller nyspirede gyvel og rynket rose. Planterne trækkes/graves op og fjernes.

Vedligeholdende pleje

Arealet efterses hvert år for ny spirede fyrretræer, bævreasp, gyvel og rynket rose. Planterne trækkes/graves op og fjernes.

Området er ikke egnet til afgræsning og den manuelle indsats betragtes som ganske overkommelig.

Omkostninger

1. Første plejetiltag: Økonomien er afhængig af hegn og egenindsats
2. 1-2 årlige opfølgninger i tre år 30 timer/år
3. vedligeholdende pleje 16 timer/år

Moser der ryddes til fordel for udvikling af engvegetation GM-E 5, 8 og 10

Områderne udgør størstedelen af grundejerforeningens fællesareal. Det er et ønske at bekæmpe bevoksningerne der hovedsagelig består af pil. Herved opnås lysåbne områder, der, såfremt de bliver slået eller afgræsset hvert år, vil udvikle sig til blomsterrige enge.

Beskrivelse

Områderne er vigtige levesteder for planter og dyr i en sammenhæng med andre fugtige områder langs kysten. Pilekrattet fortrænger blomsterplanter og muligheden for at andet en myggelarver kan trives i det fugtige miljø. Ved at optrække/-grave pilebuskene undgår man genvækst af betydning og skaber et lysåbent fugtigt miljø. Såfremt piletræerne kun nedskæres og ikke trækkes op vil det være nødvendigt med en kontinuerlig pleje. Graves piletræerne op vil området blive mere fugtigt, hvilket anbefales på nærmere udpegede områder. Der bør foretages en undersøgelse af, hvorvidt der er vandstandsene lag i lavningerne eller om der er direkte kontakt til det øvre grundvandsspejl.

Det er yderst vigtigt at rydning af pil følges op allerede samme år med slåning eller græsning. Områder der har henligget over et år skal køres over med en mindre grenknuser. Områder med særlig følsom vegetation afmærkes og behandles motormanuelt med krattrydder eller motorsav.

Omfang

Første plejetiltag

Pilekrat opgraves/oprykkes med maskine og bortkøres

Arealet hegnes med totrådet hegn monteret på robiniepæle. Såfremt grundejerforeningen ønsker det og kan magte opgaven tages tråden ned efter hver græsningssæson. Alternativet er etablering af et antal overgange/stenter eller låger og permanente hegn

Opfølgende pleje

Evt. genvækst fra tilbageblevne rødder fjerne. Uønsket opvækst af stor nælde og lignende slås to gange årligt **inden frøsætning** og fjernes fra arealet.

Vedligeholdende pleje

Arealet hegnes og der udsættes kvæg efter nærmere fastsatte perioder i dialog med grundejerforening og kommunen.

Omkostninger

1. Første plejetiltag: Økonomien er afhængig af andre opgaver
2. 2 årlige slåninger i to til tre år 16 timer/år
3. Afgræsning med supplerende slåning af nælder og agertidsler m.m.

Moser – CM 2 og 4 bevares som fugle og vildt refugium

Beskrivelse

Områderne udgør den vestligste del af grusgraven og deles af en sti til stranden. Denne del af mosen ønsker grundejerforeningen bevaret. Her yngler nattegal og andre sangfugle. Råvildt og ræv kan finde skjul, i de perioder hvor der er mange mennesker i området. Området bliver aktuelt dels beskåret uhensigtsmæssigt for at opnå udsigt og dels ved tilfældig rydning uden skelen til de enkelte arter af buske og træer. Ved at lave en målrettet udtynning i mosen, af arter der er uønsket på grund af højdevækst eller aggressiv spredning, kan man få mere moderat voksende og interessante buske og mindre træer til at brede sig og på sigt forhindre eller minimere vækst og genvækst af uønskede arter.

Buske og træer der ønskes fremmet/bevaret:

Hvidtjørn, hunderose, benved, kvalved, vrietorn, tørst, skovabild

Buske og træer der ønskes begrænset/fjernet:

Birk, ahorn, elm, bævreasp, div. fyr

Omfang

Første plejetiltag

Pilekrat udtyndes

Opfølgende pleje

Nedskæring af genvækst året efter, samt opfølgende udtynning efter 3-5 år

Vedligeholdende pleje

Arealet langs stier slås en gang årligt i perioden juli – september efter vurdering det enkelte år. Det afslåede materiale fjernes. Bevoksningen bliver med årene mere og mere moden med lavt ansatte kroner og megen blomstring og frøsætning. Den manuelle indsat betragtes som ganske overkommelig.

Omkostninger

1. Første plejetiltag: ca. 5 - 10. 000 kroner afhængig af andre opgaver
2. 2 årlige slåninger i to til tre år 6 timer/år
3. 1 årlig slåning og bortkørsel 6 timer/år

Strandoverdrev - GS 3 og 7

Beskrivelse

Vegetationen domineres af grovere græsser med islæt af en tidligere artsrig strandoverdrevsvegetation. På den yderste strandvold dominerer rynket rose som fortrænger den naturlige strandvoldsvegetation. På resten af arealet forekommer rynket rose i afgrænsede grupper. Rynket rose og andre uønskede vedplanter opgraves med gravemaskine. Der efterlades enkelte egnskarakteristiske buske på arealet til tornskade, tornsanger, guldspurv m.fl. **Arealet er robust og der kan køres på hele arealet.**

Omfang

Første plejetiltag

Opgravning med maskine og bortkørsel, (evt. afbrænding på stranden om muligt)

Opfølgende pleje

Arealet efterses for genvækst af rynket rose samt nyspirede gyvel og rynket rose. Planterne trækkes/graves op og fjernes.

Slåning af de dele af arealet, der indeholder uønsket plantevækst, i maj/juni måned før frøsætning og for at fjerne den størst mulig næringspulje

Vedligeholdende pleje

Arealet efterses for nyspirede gyvel og rynket rose. Planterne trækkes/graves op og fjernes.

Omkostninger

1. første plejetiltag ca.32 timer a 650 = 20.800 kroner
2. opfølgende pleje 30 timer a 350 = 10.500 kroner pr gang
3. vedligeholdende pleje 16 timer pr år

Nb. Alle omkostninger er på nuværende tidspunkt vurderet efter bedste skøn og erfaring. Først efter opmåling og tilbudsgivning kan der leveres mere præcise priser.

Godkendelse af plejeplanen:

Fra: Erich Wederkinch [ertwe@odsherred.dk]
Sendt: 4. december 2013 14:14
Til: 'bjoern-simonsen@get2net.dk'; 'cp@klitrosebugten.dk'; irene.ludvigsen@yahoo.dk
Cc: 'jörgen stoltz'
Emne: Naturpleje Klitrosebugten, Gyvelbugten, Tornerosebugten, Stenlejerne

Kategorier: Plejeplan

Til Grundejerforeningerne,

Odsherred Kommunen skal hermed bekræfte, at naturpleje af de tre grundejerforeningers arealer kan ske i overensstemmelse med den plan som er udarbejdet af Silva Danica ved Jørgen Stoltz, og at der kan ske afbrænding på strandbredden af plantemateriale som fjernes, herunder rynket rose og havtorn.

Venlig hilsen

Erich Wederkinch

Biolog

Natur og Miljø

ODSHERRED KOMMUNE I NYVEJ 22 I 4573 HØJBY